

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ-Δ.Υ. ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΣΟΛΩΜΟΥ 13-15 • 106 82 • ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ.: 210 3246109 - 210 3244677 • FAX: 210 3317966

ΕΙΣΗΓΗΣΗ του ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΥΤΡΟΥΜΑΝΗ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ Π.Ο.Π.Ο.Κ.Π.

**Στο 5^ο ΤΑΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ της Π.Α.Σ.Κ. – Δ.Υ.
“ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ” – ΠΕΜΠΤΗ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ 2007
με θέμα: “ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΙΤΙΕΣ”**

ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΛΥΣΕΙΣ:

Είναι γεγονός ότι διανύουμε μια παρατεταμένη περίοδο κατά την οποία τα δικαιώματα και οι κατακτήσεις των εργαζομένων δέχονται μια ολομέτωπη επίθεση, με στόχο από την πλευρά των δυνάμεων της εργοδοσίας και των εκφραστών της, τη μείωση των αποδοχών, την παράπέρα ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων, τη συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους κ.λ.π.

Ό,τι, δηλαδή, με πολλούς αγώνες κατακτήθηκε τον προηγούμενο αιώνα στη χώρα μας και διεθνώς από τις δυνάμεις της εργασίας και τους λαούς γενικότερα των Ευρωπαϊκών και άλλων χωρών, σήμερα αμφισβητείται και βάλλεται.

Στη χώρα μας που για λόγους πολιτικούς και ιστορικούς υπήρξε μια σημαντική καθυστέρηση στην κατοχύρωση και ανάπτυξη θεσμών με κοινωνικό περιεχόμενο, μια αντίστροφη πορεία θα έχει σημαντικά μεγαλύτερες επιπτώσεις στο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων και του συνόλου του πληθυσμού.

Σε μια χώρα που η εργοδοτική πλευρά μπορεί να κάνει ό,τι θέλει και να αυθαιρετεί σε βάρος των εργαζομένων, η αντίστροφη πορεία οδηγεί σε πλήρη απορύθμιση των εργασιακών σχέσεων και νομιμοποίηση της αυθαιρεσίας. Την ίδια στιγμή επιχειρείται ο περιορισμός και η υπονόμευση των συλλογικών διαπραγματεύσεων, όταν σε πολλούς χώρους, όπως το Δημόσιο, δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί.

Σε μια χώρα που προσπαθεί ή θα έπρεπε να προσπαθεί να αναπτύξει ένα σύγχρονο κοινωνικό κράτος, η αντίστροφη πορεία θα οδηγήσει στο ξεθεμελίωμα ενός οικοδομήματος που ποτέ δεν ολοκληρώθηκε.

Σε μια χώρα όπου η Κοινωνική Ασφάλιση αναπτύχθηκε με καθυστέρηση 50 και πλέον χρόνων σε σχέση με τις άλλες ανεπτυγμένες Ευρωπαϊκές χώρες, για κάποιους αποτελεί σήμερα βάρος και εμπόδιο για την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

Σε μια περίοδο, λοιπόν, που πολλά λέγονται για τη σημερινή κατάσταση, για το παρόν και το μέλλον του συστήματος, είναι απαραίτητο περισσότερο, ίσως, από κάθε άλλη φορά, να αναδείξουμε τα προβλήματα και τις αιτίες τους και να προβάλλουμε την εναλλακτική επιλογή για τις λύσεις τους.

Ποια είναι τα προβλήματα.

Η σταθερή επιδείνωση της σχέσης ασφαλισμένων- συνταξιούχων, η διεύρυνση των ελλειμμάτων, το χαμηλό επίπεδο των συντάξεων, οι μεγάλες αδικίες και ανισότητες και το αίσημα ανασφάλειας και αβεβαιότητας που επικρατεί, είναι από τα αναμφισβήτητα προβλήματα που επιβάλλεται να τα δούμε αναλυτικά.

Η ΔΥΣΜΕΝΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ:

Ο ακριβής αριθμός των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων δεν είναι γνωστός και αυτό είναι βέβαιο ένα πρόβλημα, ωστόσο η σταθερή επιδείνωση της αριθμητικής σχέσης είναι γεγονός αναμφισβήτητο. **Αξίζει να σημειωθεί ότι μόλις πριν από 10 χρόνια, το 1995, σε κάθε συνταξιούχο αντιστοιχούσαν για το σύνολο των Ταμείων 2,3 περίπου ασφαλισμένοι, ενώ σήμερα σε κάθε συνταξιούχο αντιστοιχούν μόλις 1,8 ασφαλισμένοι.**

Η εξέλιξη της σχέσης ασφαλισμένων προς συνταξιούχους για κύρια σύνταξη.

Έτος	Ασφαλισμένοι ανά συνταξιούχο
1995	2,26
1996	2,27
1997	1,92
1998	1,89
1999	1,59
2000	1,84
2001	1,84
2002	1,82
2003	1,80
2004	1,80
2005	1,79
2006	1,77

Δραματική επιδείνωση στη σχέση ασφαλισμένων- συνταξιούχων, αναμένεται και στα Ταμεία του στενού Δημόσιου Τομέα, όπου η σχέση αυτή είναι περίπου στο 1 προς 2,5. Η αποχώρηση μονίμων υπαλλήλων για συνταξιοδότηση και η πλήρωση των θέσεων αυτών με συμβασιούχους που δεν καταβάλλουν εισφορές στα Ταμεία του Δημοσίου αναμένεται μέσα στην επόμενη πενταετία να διαμορφώσει μια σχέση κοντά στο 1 προς 1,5 με σημαντικές επιπτώσεις στα οικονομικά των Ταμείων.

Μια τέτοια σχέση, είναι χωρίς αμφιβολία προβληματική, σε κάθε διανεμητικό σύστημα όπως είναι και το δικό μας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εισφορές των εργαζομένων και των εργοδοτών στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης, που είναι από τις υψηλότερες μεταξύ των χωρών της Ε.Ε, καλύπτουν

μόλις το 60% των αντίστοιχων εξόδων. Το υπόλοιπο 40% καλύπτεται από κοινωνικούς πόρους και κρατική χρηματοδότηση.

ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ:

Το σύστημα στο σύνολό του είναι πλεονασματικό. Αυτό όμως έχει σχετική αξία από τη στιγμή που δεν πρόκειται να καλυφθούν ελλείμματα κάποιων Ταμείων από πλεονάσματα άλλων.

Η εκτίμηση είναι ότι στο τέλος του 2007 τα ετήσια ελλείμματα στα μεγάλα Ταμεία Κύριας Ασφάλισης, που καλύπτουν το 95% περίπου των ασφαλισμένων, θα είναι περίπου στα 3,3 δις ευρώ (από 1,8 το 2006). Στα Ταμεία αυτά περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων το Ι.Κ.Α., ο Ο.Γ.Α. (Κλάδος Υγείας), ο Ο.Α.Ε.Ε., το Τ.Α.Π.- Ο.Τ.Ε., ο Ο.Α.Π.- Δ.Ε.Η., άλλα Ταμεία του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα κ.λ.π. Από αυτά 0,9 δις ευρώ θα καλυφθούν από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τις πιστώσεις για το Τ.Α.Π.- Ο.Τ.Ε., Ο.Α.Π.- Δ.Ε.Η. και 200 εκ. ευρώ περίπου από την Ε.Δ.Ε.Κ.Τ.- Ο.Τ.Ε. για το Τ.Α.Π.- Ο.Τ.Ε. **Ποσό, δηλαδή, 2,2 δις ευρώ θα είναι το νέο έλλειμμα που θα προστεθεί σε προηγούμενα ελλείμματα.**

Από τις βασικές αιτίες για την αύξηση των ελλειμμάτων είναι η μη επίτευξη των στόχων σε ό,τι αφορά στα έσοδα, η δυσανάλογα μεγάλη αύξηση των δαπανών στους κλάδους υγείας και η ασυνέπεια του κράτους σε σχέση με τις υποχρεώσεις του.

ΟΙ ΟΦΕΙΛΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΑ ΤΑΜΕΙΑ:

Στο τέλος του 2007 οι οφειλές του Δημοσίου προς τα Ταμεία με βάση τις θεσμοθετημένες υποχρεώσεις του (τριμερής χρηματοδότηση, διαφορές του 1% για το Ι.Κ.Α. κ.λ.π.) θα είναι 7,8 περίπου δις ευρώ, ενώ με την αναπροσαρμογή της χρηματοδότησης του Ι.Κ.Α. με βάση το νέο αναθεωρημένο Α.Ε.Π., θα ξεπεράσει τα 10 δις ευρώ. Πριν ένα χρόνο οι οφειλές ήταν στα 5,6 περίπου δις ευρώ.

ΟΦΕΙΛΕΣ ΤΑΜΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑΜΕΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:

Οι οφειλές του Ι.Κ.Α. προς Ε.Τ.Ε.Α.Μ. και προς τρίτους καθώς και Ταμείων όπως το Τ.Σ.Α.- Ο.Α.Ε.Ε. προς Ι.Κ.Α. θα ξεπεράσουν τα 9 δις ευρώ.

ΟΦΕΙΛΕΣ ΙΔΙΩΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑΜΕΙΑ:

Στο σύνολο των Ταμείων εκτιμάται ότι οι οφειλές των επιχειρήσεων ανέρχονται στα 7,5 δις ευρώ. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην τελευταία ρύθμιση οφειλών, που ήταν ιδιαίτερα ευνοϊκή για τις επιχειρήσεις, ανταποκρίθηκαν μία στις τρεις επιχειρήσεις, οι οποίες και θα πληρώσουν, στην καλύτερη περίπτωση, αυτά που οφείλουν σε 8 χρόνια.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι συνολικές εκκρεμότητες με οφειλές προς και από τα Ταμεία στο τέλος του 2007 θα υπερβαίνουν τα 24 δις ευρώ.

ΕΙΣΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ:

Η ανασφάλιστη εργασία έχει λάβει εκρηκτικές διαστάσεις και η εισφοροδιαφυγή αυξάνεται με υψηλούς ρυθμούς από χρόνο σε χρόνο. Τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν πολλές επιχειρήσεις, η απουσία ελέγχων, η έλλειψη κινήτρου ασφάλισης σε πολλές περιπτώσεις, οι επαναλαμβανόμενες ρυθμίσεις οφειλών κ.λ.π. είναι από τις βασικές αιτίες για την αύξηση της εισφοροδιαφυγής.

Ξεκινήσαμε ως Ομοσπονδία να καταγράφουμε την εισφοροδιαφυγή από το 2001 με βάση τις εκτιμήσεις που συγκεντρώνουμε από τα Ταμεία. Τότε, το 2001, η εισφοροδιαφυγή αποτελούσε το 15- 16% περίπου των εσόδων των Ταμείων. Ποσό που και τότε ήταν μεγάλο, στα 2,8 δις ευρώ περίπου. Σήμερα, με βάση την ίδια μεθοδολογία ως προς την εκτίμηση, η εισφοροδιαφυγή, στο σύνολο των Ταμείων, θα ανέλθει στο 20-21% των συνολικών εσόδων, που σημαίνει ότι ποσό περίπου 5,8 δις ευρώ θα είναι οι απώλειες από την εισφοροδιαφυγή το 2007 (από 4,5 δις ευρώ το 2006).

ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ:

Ένα μεγάλο πρόβλημα για τα ασφαλιστικά Ταμεία, που είναι οι δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης, μεγαλώνει επικίνδυνα. Σε ποσοστό 65% αυξήθηκαν οι δαπάνες αυτές την τετραετία 2002- 2006. Μεγαλύτερη ήταν η αύξηση στη φαρμακευτική δαπάνη, για την ίδια περίοδο (93%). Το πρόβλημα και εδώ είναι ότι η κατάσταση επιδεινώνεται μήνα με το μήνα, χρόνο με το χρόνο. Είναι σαφές ότι δεν μιλάμε για αυξήσεις δαπανών οι οποίες καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών, των εργαζομένων, των συνταξιούχων. Μιλάμε για αυξήσεις δαπανών ως αποτέλεσμα προκλητής ζήτησης υπηρεσιών, αδυναμίας ελέγχου των Ταμείων κ.λ.π. που ουσιαστικά καλύπτουν τις ανάγκες των προμηθευτών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το πρώτο τετράμηνο του 2007, οι δαπάνες για φάρμακα είναι αυξημένες στα Ταμεία από 19% μέχρι και 42% περίπου.

Η εκτίμηση είναι, με βάση και τους λίγους ελέγχους που γίνονται, ότι οι απώλειες των Ταμείων στον τομέα των δαπανών υγειονομικής περίθαλψης ανέρχονται ετησίως στα 2,3 δις ευρώ.

Από τις βασικές αιτίες για τις μεγάλες αυξήσεις στις φαρμακευτικές δαπάνες, είναι η ανυπαρξία ολοκληρωμένης μηχανοργάνωσης για τον έλεγχο και παρακολούθηση των δαπανών, η κατάργηση της λίστας φαρμάκων και η κατάργηση του μέτρου θεώρησης των συνταγών.

ΕΤΟΣ	Φαρμακευτική	Νοσοκομειακή	Παροχές	ΣΥΝΟΛΟ
2002	1.331	1.291	371	4.008
2003	1.562	1.406	395	4.461
2004	1.867	2.067	428	5.564
2005	2.195	1.765	466	5.732
2006	2.566	1.805	507	6.333
Αύξηση 2002-2006	93%	40%	37%	65%

Σημ 1: Ποσά σε εκατομμύρια ευρώ.

Σημ 2: Στα ετήσια σύνολα περιλαμβάνονται και άλλες δαπάνες όπως ιατρική περίθαλψη, πρόσθετη περίθαλψη κ.λ.π.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι αυξήσεις στις κατώτερες συντάξεις την ίδια περίοδο ήταν 17,7%.

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑ ΠΡΟΝΟΙΑΣ:

Είδαμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα Ταμεία Κύριας Ασφάλισης και οι Κλάδοι Υγείας. Μεγάλα όμως είναι και τα προβλήματα που θα αντιμετωπίσουν σε 2, σε 3, σε 5 χρόνια πολλά από τα επικουρικά Ταμεία και τα Ταμεία Πρόνοιας.

Σε σύνολο 38 Ταμείων και Κλάδων Επικουρικής Ασφάλισης που λειτουργούν στη χώρα μας, με βάση τα στοιχεία του 2005, αναλογιστικές μελέτες είχαν πραγματοποιήσει 25 και από αυτά τα 22 παρουσιάζουν από μικρά μέχρι πολύ μεγάλα αναλογιστικά ελλείμματα. Μόνο 3 στα 25 παρουσιάζουν πλεονάσματα σε βάθος χρόνου.

Αντίστοιχα σε σύνολο 39 Ταμείων και Κλάδων Πρόνοιας που χορηγούν εφάπαξ βοήθημα, οι αναλογιστικές μελέτες που έγιναν σε 26 από αυτά δείχνουν ότι 20 έχουν από μικρά έως πολύ μεγάλα αναλογιστικά ελλείμματα και μόνο 6 παρουσιάζουν πλεονάσματα. Περιμένουμε να δούμε τις νέες μελέτες και για όλα τα Ταμεία, που βρίσκονται σε εξέλιξη, αλλά η κατάσταση δεν φαίνεται ότι θα διαφοροποιηθεί σε μεγάλο βαθμό.

ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ:

Όταν οι χειρισμοί στο Ασφαλιστικό δημιουργούν ανασφάλεια, τα προβλήματα είναι μεγαλύτερα. Η άγνοια, πολλές φορές η σύγχυση που επικρατεί με τις αλλαγές μετά την 1-1-2008, αλλά κυρίως τα σενάρια για βίαιες ανατροπές μετά τις εκλογές, έχουν δημιουργήσει κλίμα έντονης ανησυχίας που μπορεί να μετατραπεί σε κύμα μεγάλης φυγής μέσα στο 2007, με σοβαρή επιβάρυνση των Ταμείων.

Περίπου 200- 220 χιλιάδες εργαζόμενοι στο Δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα είναι αυτοί που έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα έστω και για μειωμένη σύνταξη. Είναι σήμερα με το ένα πόδι στη σύνταξη. Έχουν επιλέξει την παραμονή στην εργασία προκειμένου να πάρουν μια καλύτερη σύνταξη και καλά κάνουν.

Εμείς λέμε ότι η πρόωρη συνταξιοδότηση βλάπτει πρώτα πρώτα τον ίδιο τον εργαζόμενο. Οι χειρισμοί, όμως, των επόμενων μηνών θα κρίνουν το πόσοι από αυτούς θα παραμείνουν ή θα αποχωρήσουν για σύνταξη. Πάντως δεν αρκεί να το λέμε εμείς ότι η πρόωρη συνταξιοδότηση είναι λαθεμένη επιλογή. Αν μη τι άλλο, δεν θα μπορούσε με εγκύκλιο των αρμόδιων Υπουργείων να ενημερωθεί ο κόσμος ότι δεν μπορούν να αλλάξουν και δεν θα αλλάξουν οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης για όσους έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα με βάση το δίκαιο της Κοινωνικής Ασφάλισης; Εκτός και εάν κάποιος πιστεύουν ότι και αυτά μπορούν να αλλάξουν.

Μερικοί θα αναρωτηθούν. Με αυτά τα στοιχεία που παρουσιάζονται δεν εντείνεται η ανησυχία και η αβεβαιότητα; Μήπως από την άλλη πλευρά αυτή η πραγματικότητα και η αποτύπωσή της στρώνει το έδαφος για ανατροπές στα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα;

Οι δικές μας προθέσεις δεν είναι να οδηγηθούμε στο ένα ή στο άλλο αποτέλεσμα.

Πρόθεσή μας είναι, βέβαια, να αναδείξουμε το πρόβλημα. Ένα πρόβλημα και μια εξέλιξη που πρέπει να μας ενεργοποιήσει και να μας αφυπνίσει όλους. Η κατάσταση είναι αναστρέψιμη, αρκεί σοβαρά να ασχοληθούμε με τις αιτίες των προβλημάτων. Μια τέτοια προσέγγιση οδηγεί σε λύσεις. **Όλα αυτά τα στοιχεία δείχνουν ότι τα περιθώρια βελτίωσης της κατάστασης είναι τεράστια.** Μπορούμε να δημιουργήσουμε μια στέρεη βάση με μεσοπρόθεσμο ορίζοντα για να έχουμε τη δυνατότητα, στη συνέχεια, και την άνεση να δούμε σε βάθος 20 και 30 χρόνων την προοπτική του συστήματος.

Υπάρχουν λύσεις στο ασφαλιστικό, και αυτό είναι το μήνυμα το δικό μας, έξω και πέρα από λογικές συρρίκνωσης των παροχών και ανατροπής των δικαιωμάτων. Απαιτείται πολιτική βούληση και σκληρή δουλειά. Δεν πρέπει να χαθεί άλλος χρόνος που είναι πολύτιμος. Η συνέχιση αυτής της πορείας που προαναφέραμε και η μη αντιμετώπιση των προβλημάτων είναι εκείνη που στρώνει το έδαφος για ανατροπές.

ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ:

Για πολλά χρόνια στη χώρα μας τα όρια ηλικίας ήταν χαμηλά. Έτσι έχει καλλιεργηθεί η εντύπωση ότι αυξάνοντας τα όρια αυτά μπορούν να δοθούν λύσεις στα οικονομικά προβλήματα των Ταμείων.

Για όσους δεν γνωρίζουν, θα πρέπει να πούμε, ότι **σήμερα τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης στη χώρα μας είναι σε επίπεδο πάνω από το μέσο Ευρωπαϊκό επίπεδο**. Τα επίσημα στοιχεία της Eurostat, δείχνουν ότι το μ.ο. το 2005 στις 25 χώρες της Ε.Ε. ήταν στα 60,9 έτη και στις 15 χώρες της Ε.Ε. (μέλη πριν την διεύρυνση) ήταν στα 61,1 έτη. Το ίδιο έτος στην Ελλάδα το μ.ο. ήταν στα 61,7 έτη. **Είναι μύθος, λοιπόν, ότι στην Ελλάδα υπάρχουν χαμηλά όρια ηλικίας συνταξιοδότησης.**

Τα στοιχεία της Eurostat δείχνουν όμως και κάτι άλλο. Μεταξύ των ετών 2003- 2005 έχουμε πτώση του μ.ο. ηλικίας συνταξιοδότησης κατά 1 έτος, δηλαδή από τα 62,7 στα 61,7 έτη. Εκτίμησή μας είναι, από τα μέχρι τώρα στοιχεία, ότι το 2006 το μ.ο. θα αποδειχθεί ότι έχει μειωθεί ακόμη περισσότερο κοντά στα 61 έτη. Αυτό οφείλεται στα προγράμματα εθελουσίας εξόδου, στο κλίμα ανησυχίας που επικρατεί στους εργαζομένους για το ποιες θα είναι οι κυβερνητικές επιλογές, καθώς και στην αυξημένη ανεργία που παρατηρείται για άτομα ηλικίας πάνω των 50 ετών.

ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ:

Οι συντάξεις στη χώρα μας παραμένουν ιδιαίτερα χαμηλές, κοντά στο 55% της μέσης Ευρωπαϊκής σύνταξης (Ε.Ε. των 15). Επεξεργαζόμαστε τα στοιχεία και τις επόμενες ημέρες θα δώσουμε, όπως κάθε χρόνο, την πλήρη εικόνα για το πώς διαμορφώνονται οι συντάξεις, μετά τις αυξήσεις, για το έτος 2007.

Σήμερα μπορούμε να πούμε τα εξής σε σχέση με το επίπεδο των συντάξεων για το 2007:

- **Η μέση γενική κύρια σύνταξη θα είναι 617 ευρώ** (περιλαμβάνονται οι συνταξιούχοι όλων των Ταμείων πλην Ο.Γ.Α.).
- **Η μέση κύρια σύνταξη γήρατος θα είναι 712 ευρώ.**
- **Η μέση κύρια σύνταξη λόγω αναπηρίας θα είναι 507 ευρώ.**
- **Η μέση κύρια σύνταξη λόγω θανάτου θα είναι 472 ευρώ.**
- **Στον Ο.Γ.Α. η μέση σύνταξη για το 2007 πρόκειται να διαμορφωθεί στα 360 ευρώ περίπου.**

Οι παραπάνω συντάξεις είναι ασφαλώς χαμηλές για τους δικαιούχους. Την ίδια στιγμή, όμως, είναι μεγάλες για τα Ταμεία, αφού το 50% περίπου συνταξιοδοτείται με τα κατώτερα όρια και λαμβάνει συντάξεις μεγαλύτερες από αυτές που αναλογούν και τις οποίες επιβαρύνονται τα Ταμεία.

ΣΤΡΕΒΛΩΣΕΙΣ- ΑΔΙΚΙΕΣ- ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ:

Όλοι μιλάμε στη χώρα μας για το μεγάλο πρόβλημα της εισφοροδιαφυγής. Πολλές προτάσεις ακούγονται για την ανάγκη εκσυγχρονισμού του συστήματος και της παραπέρα ανάπτυξης των ελεγκτικών μηχανισμών. Όλα αυτά είναι αναγκαία. **Ξεχνάμε, όμως, να αναφερθούμε στην πιο σημαντική αιτία της εισφοροδιαφυγής και αυτή είναι η απουσία κινήτρου ασφάλισης.**

Για πολλούς στη χώρα μας υπάρχουν κίνητρα αποφυγής της ασφάλισης καθώς, δυστυχώς, για όλο και περισσότερους το αποτέλεσμα είναι ότι όσο πιο πολλά πληρώσεις, τόσο πιο λίγα θα πάρεις.

Ας δούμε τα προβλήματα αυτά με δύο παραδείγματα:

1° Παράδειγμα.

Ασφαλισμένος διαδοχικά σε Ν.Α.Τ., Τ.Σ.Α. και Ι.Κ.Α., με τελευταίο φορέα το Ι.Κ.Α. συνταξιοδοτείται το 2007 και λαμβάνει σύνταξη 675 ευρώ. Δεν έχει άλλο εισόδημα πέρα από τη σύνταξη, αλλά με βάση αυτό το ποσό και τα εισοδηματικά κριτήρια που ισχύουν για το ΕΚΑΣ, δεν δικαιούται το συγκεκριμένο επίδομα. Άλλος εργαζόμενος ασφαλίστηκε μόνο στο Ι.Κ.Α. για 15 χρόνια και συνταξιοδοτείται την ίδια περίοδο χωρίς να έχει άλλο εισόδημα. Επειδή δικαιούται και το ΕΚΑΣ θα λάβει συνολικά (463 + 95) 658 ευρώ το μήνα. Το 2008 με βάση τις αναπροσαρμογές στο ΕΚΑΣ και στις συντάξεις, ο πρώτος θα παίρνει 702 ευρώ και ο δεύτερος 712 ευρώ. Δηλαδή 25 χρόνια παραπάνω ασφάλιση για να πάρει ο πρώτος ασφαλισμένος 10 ευρώ λιγότερα στη σύνταξή του.

2° Παράδειγμα.

Ασφαλισμένος στον Ο.Γ.Α. που συνταξιοδοτήθηκε το 2002, είχε ασφαλιστεί από το 1998 στην πρόσθετη ασφάλιση του Ο.Γ.Α. και στην κύρια ασφάλιση του Οργανισμού μετά την 1-1-1998. Το 2008 θα λαμβάνει ποσό σύνταξης 449 ευρώ. Άλλος ασφαλισμένος που θα συνταξιοδοτηθεί το 2008 και θα έχει πληρώσει 6 χρόνια επιπλέον εισφορές, για κύρια σύνταξη στον Ο.Γ.Α. θα λάβει 420 ευρώ σύνταξη.

Τα παραδείγματα αυτά και άλλα πολλά που θα μπορούσαμε να γράψουμε, αφορούν εκατοντάδες χιλιάδες εργαζομένους και δείχνουν τις μεγάλες στρεβλώσεις και την ύπαρξη σοβαρών αντικινήτρων για ασφάλιση.

ΕΝΟΠΙΗΣΕΙΣ ΤΑΜΕΙΩΝ:

Οι ενοποιήσεις των Ταμείων των Δ.Ε.Κ.Ο. και των Τραπεζών με τον τρόπο που γίνονται θα επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο το σύστημα. Μιλούσαμε και πολλοί μιλούσαν για το Τ.Α.Π.Ι.Λ.Τ. και τα 600 εκατομ. ευρώ με τα οποία θα επιβαρυνθεί το Ι.Κ.Α. μετά το 2015. **Σήμερα, όμως, ενοποιούνται Ταμεία όπως της Εμπορικής, της Α.Τ.Ε., του Τ.Α.Υ.Σ.Ο.** τις επόμενες μέρες, που επιβαρύνουν άμεσα τον προϋπολογισμό του Ι.Κ.Α. και του Ε.Τ.Ε.Α.Μ., χωρίς να καλύπτονται τα ελλείμματα ούτε από το Δημόσιο ούτε από τις επιχειρήσεις. **Με αυτή την πρακτική οι ενοποιήσεις των Ταμείων θα επιβαρύνουν το σύστημα μας κατά 1,1 δις ευρώ ετησίως, τουλάχιστον.**

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ:

Τα δημογραφικά δεδομένα που συνδέονται με την αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης, αλλά και την ανατροπή της σχέσης μεταξύ ενεργού πληθυσμού και πληθυσμού άνω των 65 ετών, είναι μια πραγματικότητα που κανείς δεν μπορεί να αγνοήσει.

Μεταξύ των δυο τελευταίων απογραφών 1991- 2001, ο αριθμός των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών αυξήθηκε κατά 30,3%, ενώ το σύνολο του πληθυσμού στις ηλικίες από 15 μέχρι 64 ετών αυξήθηκε κατά 8,6% παρά τη μεγάλη προσέλευση οικονομικών μεταναστών την ίδια περίοδο. Αντίθετα ο αριθμός των ατόμων ηλικίας μέχρι 14 ετών μειώθηκε κατά 15,7%. Σε απόλυτους αριθμούς έχουμε 426.000 περισσότερους κατοίκους ηλικίας άνω των 65 ετών, 589.000 περίπου περισσότερους κατοίκους στην ηλικιακή ομάδα από 15- 64 ετών και 310.000 λιγότερους κατοίκους ηλικίας μέχρι 14 ετών.

Όλα αυτά οδηγούν στο συμπέρασμα ότι έχουμε καθυστερήσει σημαντικά στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος.

Σε ό,τι αφορά το προσδόκιμο επιβίωσης, η αύξησή του τη δεκαετία 1991- 2001 ήταν μόλις κατά 1 έτος περίπου, με τάσεις σταθεροποίησης (δυστυχώς) γεγονός που δεν φαίνεται ότι ανατρέπει τα πληθυσμιακά δεδομένα.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, το δημογραφικό είναι μια από τις αιτίες στο πρόβλημα του Ασφαλιστικού που, όμως, ούτε ανυπέρβλητο είναι, ούτε τόσο δραματικό όσο παρουσιάζεται. Και σε ό,τι αφορά τη χώρα μας, τα προβλήματα του Ασφαλιστικού, μέχρι τώρα τουλάχιστον, οφείλονται πολύ περισσότερο στους άλλους παράγοντες και όχι στις δημογραφικές εξελίξεις.

ΑΝΕΡΓΙΑ:

Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας πλήττουν πρώτα και κύρια τους ίδιους τους ανέργους και τις οικογένειές τους που υφίστανται τις συνέπειες της μεγαλύτερης κοινωνικής αδικίας. Ταυτόχρονα όμως σε ένα διανεμητικό ασφαλιστικό σύστημα, όπως είναι το δικό μας, οι απώλειες που υπάρχουν από τον παράγοντα αυτό είναι μεγάλες.

Η ανεργία για 550.000 περίπου πολίτες κοστίζει στο σύστημά μας ένα ποσό κοντά στα 2,2 δις ευρώ ετησίως και αποτελεί μια από τις βασικές αιτίες του προβλήματος. Μεγάλες είναι και οι απώλειες που έχουν τα Ταμεία από την διεύρυνση της μερικής απασχόλησης σε όλες τις μορφές της και σε αντικατάσταση θέσεων πλήρους απασχόλησης.

Με έναν τέτοιο αριθμό ανέργων, από τους οποίους μάλιστα 270.000 περίπου είναι νέοι ηλικίας κάτω των 30 ετών, είναι μάλλον υποκριτικό να προτάσσουμε σε αυτή τη χώρα, το δημογραφικό πρόβλημα..

ΧΑΜΗΛΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ - ΣΦΙΧΤΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ:

Με αποδοχές χαμηλές για τους εργαζομένους και μάλιστα με αυξήσεις που έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση του πραγματικού εισοδήματος, οι πιέσεις που ασκούνται στα Ταμεία, κυρίως των μισθωτών, είναι μεγάλες.

Όταν οι συντάξεις αυξάνονται σε ποσοστό 4% (ενώ θα έπρεπε να αυξηθούν περισσότερο) αλλά οι μισθοί (που θα έπρεπε να αυξηθούν περισσότερο από τις συντάξεις) αυξάνονται στο 3%, υπάρχει πρόβλημα στα οικονομικά όχι μόνο των εργαζομένων αλλά και των Ταμείων.

Η ΑΣΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ:

Εάν επιχειρήσουμε μια ανάλυση των στοιχείων του Κοινωνικού και του Κρατικού Προϋπολογισμού θα διαπιστώσουμε ότι το ασφαλιστικό μας σύστημα επιβαρύνεται σημαντικά με παροχές καθαρά προνοιακού χαρακτήρα. Τέτοιες παροχές είναι οι βασικές συντάξεις του Ο.Γ.Α., το προνοιακό μέρος των κατώτατων ορίων συντάξεων και πολλά επιδόματα, τα οποία δεν είναι ανταποδοτικές παροχές ασφάλισης. Ο συνυπολογισμός στις δαπάνες της Κοινωνικής Ασφάλισης των δαπανών προνοιακού χαρακτήρα, οι οποίες σε όλες τις χώρες χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, δημιουργεί παράλληλα μια πλασματική εικόνα για τις συνολικές δαπάνες του συστήματος αλλά και για την επιβάρυνση του Κράτους.

Είναι λοιπόν πλασματικό το ποσοστό επιβάρυνσης του Κρατικού Προϋπολογισμού για την Κοινωνική Ασφάλιση και επομένως και πλασματικά τα δημοσιονομικά στοιχεία που αναφέρονται στις σχετικές δαπάνες.

Από τα 9 περίπου δις ευρώ που αναφέρονται ως επιχορήγηση των Ταμείων, τα 4,8 δις ευρώ αντιστοιχούν σε παροχές προνοιακού χαρακτήρα που είναι οι συντάξεις του Ο.Γ.Α. και τα κ.ο. συντάξεων των άλλων Ταμείων κ.λ.π. επιδόματα.

Έτσι λοιπόν οι δαπάνες του προϋπολογισμού για τα Ταμεία δεν είναι στο 5% του Α.Ε.Π. αλλά στο 2,4% περίπου σε ό,τι αφορά στις δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης. Εξάλλου σε βάθος χρόνου οι βασικές συντάξεις του Ο.Γ.Α. μηδενίζονται. Επιβάλλεται, λοιπόν, ο σαφής λογιστικός διαχωρισμός Προνοιακών και Ασφαλιστικών παροχών προκειμένου να μην υπάρχει η μεγάλη αυτή σύγχυση με τις υποχρεώσεις του Κράτους, αλλά και τις δημοσιονομικές επιβαρύνσεις για το Ασφαλιστικό.

ΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ:

Η ανεπάρκεια που παρουσιάζει το σύστημα μας στα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας είναι εμφανής, με αρνητικές επιπτώσεις τόσο στον τομέα της εξυπηρέτησης του πολίτη, όσο και στα οικονομικά των Ταμείων.

Η σημαντική καθυστέρηση που παρατηρείται στην απονομή των συντάξεων και των άλλων παροχών αποτελεί μια σημαντική αιτία που οδηγεί στην απαξίωση των Ταμείων και σε μια συνολική αρνητική εικόνα για το σύστημά μας. **Είναι ελάχιστα τα Ταμεία που μπορούν να δώσουν σύνταξη σε 2 ή 3 μήνες από την υποβολή της αίτησης. Ο μέσος χρόνος αναμονής, στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει διαδοχική ασφάλιση, είναι 5 μήνες, ενώ υπάρχουν Ταμεία στα οποία η πληρωμή καθυστερεί ακόμη και ένα χρόνο.**

Στις περιπτώσεις που υπάρχει διαδοχική ασφάλιση στην καλύτερη περίπτωση ο εργαζόμενος θα πάρει τη σύνταξή του μετά από 5 μήνες, ενώ υπάρχουν και περιπτώσεις που η καθυστέρηση θα ξεπεράσει τον 1,5 χρόνο.

Ο μέσος χρόνος αναμονής στις περιπτώσεις διαδοχικής ασφάλισης είναι οι 9 μήνες. Εάν υπάρχει και ασφάλιση σε φορέα άλλης χώρας η καθυστέρηση είναι πολύ μεγαλύτερη.

Οι υποδομές και οι μέθοδοι λειτουργίας των Ταμείων κάθε άλλο παρά σύγχρονες είναι.

■ **Κανένα Ταμείο δεν έχει ολοκληρωμένο σύστημα μηχανογράφησης.**

- **Κανένα Ταμείο δεν έχει σύστημα παρακολούθησης των δαπανών υγείας, προκειμένου να μπορεί να τις ελέγξει.**
- **Δεν υπάρχει κεντρικό σύστημα μηχανογράφησης για τη διασταύρωση στοιχείων έτσι ώστε να υπάρχει και η στοιχειώδης έστω διαφάνεια.**
- **Καμιά συνεργασία δεν υπάρχει μεταξύ των Ταμείων τόσο σε θέματα βεβαίωσης εισπραξης εισφορών, όσο και στα θέματα αγοράς υπηρεσιών υγείας.**

Το αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι η μεγάλη αδυναμία των υπηρεσιών να περιοριστεί η εισφοροδιαφυγή, να ελεγχθούν οι δαπάνες, να αναβαθμιστεί η ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών κ.λ.π.

Παράλληλα, όμως, υπάρχει και μια αδυναμία στο να έχουμε στη διάθεσή μας χρήσιμα στοιχεία και αξιόπιστα για την εκπόνηση μελετών και τη συνεχή παρακολούθηση του συστήματος.

ΤΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ:

Είναι γνωστή η αφάιμαξη που έγινε στα αποθεματικά των Ταμείων τις προηγούμενες δεκαετίες. Η σημερινή περιουσία δημιουργήθηκε ουσιαστικά τα τελευταία 15-20 χρόνια, όταν τα επιτόκια καταθέσεων εξασφάλισαν αποδόσεις πάνω από τον πληθωρισμό. **Ωστόσο η ευκαιρία για τη δημιουργία μιας περιουσίας σχετικά ανάλογης με τις υποχρεώσεις των Ταμείων, χάθηκε την περίοδο που τα Ταμεία είχαν πλεονάσματα τα οποία είχαν κατατεθεί στην τράπεζα της Ελλάδος άτοκα ή με πολύ χαμηλά επιτόκια.**

Σήμερα η περιουσία των 30 περίπου δις ευρώ είναι μια υπολογίσιμη περιουσία η οποία θα μπορούσε να αξιοποιηθεί πιο αποτελεσματικά, όμως συμμετέχει στην χρηματοδότηση του συστήματος με ποσοστό 4,5% περίπου.

Σε άλλες χώρες της Ευρώπης η περιουσία των Ταμείων που δεν είχε την ίδια μεταχείριση και εκμετάλλευση σε βάρος του συστήματος, συμμετέχει στη χρηματοδότηση των συστημάτων με ποσοστό 20%. Να λοιπόν μια ακόμη ιδιαιτερότητα και μια αιτία στο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε στη χώρα μας.

ΟΙ ΑΝΑΠΗΡΙΚΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ:

Ότι χορηγούνται συντάξεις αναπηρίας σε συνταξιούχους αυτής της κατηγορίας που κάθε άλλο παρά ανάπηροι είναι, είναι ένα γεγονός αναμφισβήτητο. Δεν θα πρέπει όμως να δίνεται η εντύπωση ότι στον τομέα αυτό η κατάσταση είναι τέτοια που ένας εξορθολογισμός θα μπορούσε να συνεισφέρει σημαντικά σε ότι αφορά στα οικονομικά των Ταμείων.

Σήμερα στο σύνολο των Ταμείων οι συντάξεις λόγω αναπηρίας ανέρχονται στο 14,2 % του συνόλου και είναι σημαντικά μειωμένες ως ποσοστό σε σχέση με το παρελθόν. Δεκαπέντε χρόνια πριν, το 1985, οι αναπηρικές συντάξεις ήταν σε ποσοστό στο 23% επί του συνόλου, το 2000 είχαν μειωθεί στο 16% και το 2005, όπως προαναφέρθηκε, αντιστοιχούσαν στο 14,2% του συνόλου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο Ι.Κ.Α. σήμερα οι νέες συντάξεις αναπηρίας αποτελούν το 11% του συνόλου των συντάξεων, ποσοστό που βρίσκεται κοντά σε εκείνο των άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, στις οποίες οι αναπηρικές συντάξεις κυμαίνονται σε ποσοστό από το 7-11% του συνόλου.

Είναι βέβαιο ότι εάν ενοποιηθεί το σύστημα και αντικειμενικοποιηθεί ακόμη περισσότερο, θα μειωθεί και ο αριθμός των συνταξιούχων και άλλων Ταμείων, όπως του Ο.Γ.Α., που παραμένει σχετικά υψηλός.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

1. **Όλες οι αιτίες οι οποίες με τον ένα ή τον άλλο τρόπο επηρεάζουν τα οικονομικά της Κοινωνικής Ασφάλισης, δημιουργούν απώλειες στο σύστημα 12 δις ευρώ περίπου σε ετήσια βάση.**

Η πιστή εφαρμογή και μόνο της ισχύουσας νομοθεσίας θα απέδιδε στα Ασφαλιστικά Ταμεία ένα ποσό της τάξης των 8,7 δις ευρώ. Ένα τέτοιο βέβαιο ενδεχόμενο θα είχε ως αποτέλεσμα να λειτουργήσουν πλεονασματικά τα περισσότερα και κυρίως τα μεγάλα Ταμεία. Επειδή όμως είναι ουτοπία να πιστέψει κανένας ότι θα μηδενιστεί η εισφοροδιαφυγή ή θα ελεγχθούν στο σύνολο τους οι δαπάνες υγείας, η εξασφάλιση έστω κα μέρους από τους πόρους αυτούς θα μας έδινε την άνεση να συζητήσουμε το ασφαλιστικό με πολύ λιγότερο άγχος για το μέλλον του και να βρεθούν λύσεις λιγότερο επώδυνες. Χωρίς όμως την επίλυση αυτών των προβλημάτων οποιαδήποτε συζήτηση για το ασφαλιστικό και οποιεσδήποτε επιλογές θα αποδειχθούν αναποτελεσματικές.

2. **Η κατάσταση των οικονομικών των Ταμείων δεν είναι επί του παρόντος τουλάχιστον τέτοια που να δικαιολογεί σήμερα οποιαδήποτε μέτρα ταμειακού χαρακτήρα** (πάγωμα συντάξεων, αύξηση ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, αλλαγή τρόπου υπολογισμού κ.λ.π.). **Εάν συνεχιστεί όμως η ίδια κατάσταση, δηλαδή να αυξάνει η εισφοροδιαφυγή κατά 10% περίπου το χρόνο, οι δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης κατά 30%, αντίστοιχα, και οι οφειλές του Δημοσίου προς τα Ταμεία κατά 1,5 δις ευρώ το χρόνο, τότε πολύ σύντομα, σε 3-4 χρόνια, τα προβλήματα θα είναι μεγάλα και θα οδηγήσουν σε βίαιες ανατροπές ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων.**

3. **Η καθυστέρηση που παρατηρείται στο θέμα της ενοποίησης των Ταμείων κύριας Ασφάλισης αλλά και της ομαδοποίησης των επικουρικών, οξύνει ακόμη περισσότερο τα προβλήματα.** Η καθυστέρηση αυτή έχει ως βασική αιτία την προσπάθεια που καταβάλλεται από τράπεζες και δημόσιες επιχειρήσεις να μεταφέρουν τα βάρη και τα ελλείμματα στο σύστημα και στο κοινωνικό σύνολο. **Μια όμως ενοποίηση χωρίς την ανάληψη των υποχρεώσεων από την πλευρά των συγκεκριμένων επιχειρήσεων και από το κράτος θα ήταν μια καταστροφική για το ασφαλιστικό επιλογή.**

4. Ο διάλογος για το ασφαλιστικό θα πρέπει να είναι μια διαρκής και ανοικτή διαδικασία. Δεν χρειάζονται ούτε τυμπανοκρουσίες, ούτε δαιμονοποίηση για μια διαδικασία που θα έπρεπε να είναι αυτονόητη. **Εάν όμως ένας διάλογος για το ασφαλιστικό δεν περιλαμβάνει στην ατζέντα του, το μοντέλο ανάπτυξης της χώρας μας, το φορολογικό πλαίσιο και τους μηχανισμούς αναδιανομής του πλούτου, τις πολιτικές για την αύξηση της απασχόλησης και τη μείωση ανεργίας, τις πολιτικές για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος κ.λ.π., θα είναι ένας διάλογος λειψός που δεν μπορεί να οδηγήσει ούτε σε σωστά συμπεράσματα, ούτε πολύ περισσότερο σε σωστές επιλογές.**

Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συστήματος δεν μπορεί να εξασφαλιστεί με την ψήφι-

ση ενός Νόμου αλλά με τη διαρκή και μακροπρόθεσμη προσπάθεια ενίσχυσης του συστήματος και αντιμετώπισης των αιτιών που δημιουργούν τα προβλήματα.

Επίλογος.

Υπάρχει μια άποψη που λέει ότι εάν δεν συζητήσουμε στα πλαίσια του διαλόγου για το ασφαλιστικό, τα θέματα που σχετίζονται με τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης, τον τρόπο υπολογισμού των συντάξεων ή τις εισφορές, τι θα συζητήσουμε;

Μάλιστα έχει διαμορφωθεί η πεποίθηση σε ορισμένους ότι η λύση που δεν περιλαμβάνει στις επιλογές την αύξηση του ορίου και τη μείωση των συντάξεων δεν είναι λύση, είναι κουκούλωμα του προβλήματος.

Τι σημαίνει αυτό που λέγεται πολλές φορές από κυβερνητικά στελέχη, από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό, αλλά και πολιτικά πρόσωπα από τα άλλα κόμματα ότι δεν μπορούμε να κρύβουμε το πρόβλημα κάτω από το χαλί;

Σημαίνει άραγε ότι θα αντιμετωπιστούν όλες αυτές οι αιτίες που δημιουργούν το πρόβλημα και τις οποίες περιγράψαμε ή ότι δεν είχαμε την τόλμη μέχρι σήμερα να εφαρμόσουμε με συνέπεια τους νόμους της περιόδου 1990-1992 (γνωστούς ως νόμους Σουφλιά - Σιούφα) ή να υιοθετήσουμε την κυβερνητική πρόταση της άνοιξης του 2001 (γνωστής ως πρότασης Γιαννίτση);

Έχουμε την αίσθηση ότι σημαίνει το δεύτερο. Γνωρίζουν, όμως, όλοι όσοι έχουν αυτή την προσέγγιση, ποια θα ήταν η κατάσταση σήμερα εάν δεν είχαν γίνει αλλαγές στους Νόμους που ψηφίστηκαν την περίοδο 1990-1992 και δεν είχαν απορριφθεί με μια μαζική αντίδραση των συνδικάτων και της κοινωνίας οι προτάσεις του 2001;

Αξίζει να θυμίσουμε ότι εάν δεν είχαν γίνει οι συγκεκριμένες αλλαγές:

- Οι συντάξεις αναπηρίας και τα κατώτερα όρια συντάξεων για τους νέους ασφαλισμένους θα ήταν μόλις 170 ευρώ, αντί των 450 ευρώ που είναι σήμερα.
- Οι συντάξεις για πολλές κατηγορίες θα ήταν μέχρι και 20% χαμηλότερες.
- Οι επικουρικές συντάξεις θα ήταν μέχρι και 67% μικρότερες. Ακόμη και η επικουρική σύνταξη του Ι.Κ.Α., για έναν εργαζόμενο με 1200 ευρώ αποδοχές και 35 έτη ασφάλισης, θα ήταν 240 ευρώ αντί των 380 ευρώ που είναι σήμερα (- 37%).
- Οι συντάξεις για πολλές κατηγορίες μητέρων ανήλικων θα ήταν μέχρι 30% χαμηλότερες.

Εάν το να βγάλουμε το πρόβλημα από το χαλί σημαίνει να επανέλθουμε σε αυτά, ας γνωρίζουμε τουλάχιστον τι αποτελέσματα θα έχουμε.

Και θα πρέπει να ανασύρουμε σήμερα το πρόβλημα από το χαλί, από το σημείο όμως που το οδηγεί η απραξία και η αδράνεια.

Να συμφωνήσουμε ότι η προσπάθεια για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά του απαιτεί να ασχοληθούμε σοβαρά με τα προβλήματα και τις αιτίες που τα προκαλούν.